

Nr 55.

Ankom till riksdagens kansli den 1 april 1927 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående flyttningssättning åt sådana till truppförband eller stab i Boden hörande officerare m. fl., som lämna tjänsten på grund av avsked eller överföras på övergångsstat.

(1:a avd.)

Uti tvenne likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *O. Bergqvist* och *C. I. Asplund* (nr 18) samt den andra inom andra kammaren (nr 36) av herr *N. E. Nilsson* i Antnäs m. fl. har hemställts, att såväl de officerare, underofficerare och med dem likställda, tillhörande truppförband eller stab i Boden, vilka på grund av avsked lämna tjänsten, som ock de, vilka tvångsvis blivit eller bliva till övergångsstat överförda, må komma i åtnjutande av flyttningssättning vid flyttning från Boden.

Motionärerna hava till stöd för sin framställning anfört följande:

»I Kungl. Maj:ts proposition nr 50/1925, sid. 161, framhålles i samband med förslag till passagesystemets genomförande, att flyttningssättning bör tillkomma envar, som frivilligt eller av tvång transporteras till eller från truppförbanden i Boden.

Vid 1925 års riksdag motionerades både i första och andra kammaren bland annat därom, att jämväl personal, tillhörande inom passagesystemet fallande truppförband i Boden, vilken på grund av tjänstgöringsförhållanden m. m. icke komme i tillfälle att före pensionsålderns inträdande begagna sig av *rätten till transport söderut*, må äga rätt till ersättning för flyttning, som företages i samband med avskedets erhållande.

Vederbörande utskott tillstyrkte nämnda motioner i här angivet avseende (första särskilda utskottets utlåtande nr 1, sid. 116). Mot vad sålunda av Kungl. Maj:t föreslagits och av utskottet tillstyrkts, hade riksdagen ej någon erinran att göra.

Riksdagen har sålunda medgivit, att i och med passagesystemets införande må utgå flyttningssättning till vid truppförband i Boden anställd officer eller underofficer, som erhåller avsked under sin tjänstgöring därstädes.

Ett ikraftträdande redan nu — oavsett att passagesystemet ännu ej är definitivt ordnat — av den av riksdagen i princip godkända flyttningssättningen är synnerligen önskvärt. Det stora flertalet av officerare och underofficerare i Boden hava kommit från sydligare delar av landet. Dit vilja de också utan undantag återvända vid avskedet. Men de dryga flyttningsskostnaderna lägga för dem avsevärt hinder i vägen därför. För staten

åter torde utbetalandet årligen av en eller annan flyttningsersättning vara av ingen betydelse.

I ovannämnda riksdagsbeslut om flyttningsersättnings utgående inrymmas — rent formellt sett — emellertid icke de, som enligt 1925 års härordningsbeslut redan tvångsvis överförts till övergångsstat eller komme att i en framtid så bliva. Realiter måste dock dessa räknas till samma kategori som de, vilka lämna tjänsten på grund av avsked. I ena som andra fallet är det riksdagens beslut, som nödgar dem till avgång och därmed ställer dem inför flyttningen från Boden. Det torde då vara med rättvisa och billighet förenat, att även de tvångsvis till övergångsstat överförda beredas möjlighet att erhålla flyttningsersättning.»

Utskottets
yttrande.

I förevarande motioner, över vilka utskottet med stöd av § 46 riksdagsordningen inhämtat yttrande från försvarsväsendets lönenämnd, har yrkats, att såväl officerare, underofficerare och med dem likställda, tillhörande truppförband eller stab i Boden, vilka på grund av avsked lämna tjänsten, som ock de, vilka tvångsvis blivit eller bliva till övergångsstat överförda, måtte komma i åtnjutande av flyttningsersättning vid flyttning från Boden.

Vad angår yrkandet i dess förra del, har lönenämnden anfört följande.

»I Kungl. Maj:ts proposition nr 50 till 1925 års riksdag (sid. 161) föreslogs, att officerare och underofficerare efter viss tids tjänst i Boden skulle äga rätt till transport söderut, att subalternofficerare och sergeanter vid infanteriet och artilleriet skulle vara skyldiga underkasta sig transport till Boden med rätt att efter viss tid erhålla återtransport, samt att flyttningsersättning skulle tillkomma envar, som i enlighet härmed vare sig frivilligt eller tvångsvis transporterades till eller från Boden.

1925 års riksdag (första särskilda utskottets utlåtande nr 1, sid. 116) biträdde nämnda förslag med tillägg bland annat, att till truppförband i Boden hörande personal, som på grund av tjänstgöringsförhållanden m. m. icke komme i tillfälle att före pensionsålderns inträdande begagna sig av rätten till transport söderut, skulle äga rätt till ersättning för flyttning, som företogs i samband med avskedet.

Frågan om det sålunda beslutade passagesystemets närmare anordnande är för närvarande föremål för utredning i generalstaben.

Motionärernas yrkande i förevarande del avser nu, att nyssnämnda av riksdagen i samband med passagesystemets godkännande fattade beslut om flyttningsersättning åt dem, som på grund av vissa förhållanden icke kunde erhålla passage från Boden, skall vinna tillämpning utan avvaktan å passagesystemets definitiva ordnande.

Ett bifall till motionerna härutinnan skulle således innebära, att en detalj i förenämnda organisation utbrötes och ordnades för sig. Detta synes lönenämnden så mycket mindre vara lämpligt, som organisationens genomförande i övriga delar uppenbarligen är det primära och ifrågasvarande detalj endast en därav följande konsekvens.»

Beträffande denna del av motionerna ansluter sig utskottet till den av lönenämnden uttalade uppfattningen och anser sig alltså icke kunna tillstyrka, att någon åtgärd från riksdagens sida vidtages.

Motionerna i övriga delar har föranlett följande uttalande från lönenämnden.

»Vad härefter angår frågan om flyttningsersättning till tvångsöverförd personal, som i anledning av överföringen flyttar från Boden, föreslog armé-

förvaltningen i sitt yttrande över försvarsrevisionens betänkande (Kungl. Maj:ts proposition nr 20 till 1924 års riksdag, sid. 355), att personal, som överfördes till övergångsstat, borde i viss utsträckning beredas ersättning för flyttningskostnad.

Med avseende å berörda yttrande av arméförvaltningen anförde lönenämnden (prop. nr 20, sid. 360), att det enligt nämndens mening icke kunde förnekas, att i vissa fall billighetsskäl talade för beviljande av flyttningsersättning åt personal, som överfördes på övergångsstat, exempelvis beträffande personal, som företog flyttning från övre Norrland till sydligare delar av landet. Lönenämnden ansåge det emellertid tveklaktigt, huruvida denna fråga lämpligen kunde ordnas genom några allmänna bestämmelser i ämnet. Däremot syntes det lönenämnden önskvärt, att Kungl. Maj:t kunde bevilja flyttningshjälp i sådana fall, där särskilda skäl därför föreläge.

Inom lönenämnden framställdes emellertid reservationsvis yrkande därom, att flyttningsersättning skulle tillerkännas all personal, som inom viss tid företog flyttning.

Departementschefen, som anslöt sig till de utav lönenämnden föreslagna allmänna grunderna i fråga om överföringen, uttalade sig dock icke särskilt i förevarande spörsmål, vilket emellertid genom berörda proposition bragtes till riksdagens kännedom.

Försvarsutskottet vid 1924 års riksdag hade i stort sett icke någon erinran mot de sålunda förslagna grunderna, och vid anmälan av Kungl. Maj:ts proposition nr 50 till 1925 års riksdag anslöt sig föredragande departementschefen till utskottets förslag. 1925 års riksdag uttalade sig ock i stort sett för detta förslag.

Det vill med anledning av vad som sålunda förekommit synas lönenämnden, som om Kungl. Maj:t skulle kunna anse sig oförhindrad att i sådana fall, varom nu är fråga, bevilja flyttningsersättning. Huruvida en generell bestämmelse i enlighet med förevarande motioner bör meddelas, kan emellertid synas tveksamt med hänsyn *dels* till de förmåner, som enligt 13 § i kungörelsen den 23 oktober 1925 (nr 429) tillkomma tvångsöverförd personal vid tjänstgöring utom bostadsorten, *dels ock* i varje fall därtill, att det knappast kan anses som en given sak, att en dylik bestämmelse, om den eljest finnes lämplig, borde begränsa sig till Boden-personalen.»

Utskottet vill med anledning av detta lönenämndens yttrande såsom sin mening uttala, att den omständigheten, att ett av vederbörande myndighet framlagt förslag intagits i en framställning till riksdagen utan att dock föranleda särskilt uttalande vare sig av departementschefen eller vederbörande utskott, icke kan anses innebära, att någon ståndpunkt i frågan intagits av riksdagen.

Beträffande den tvångsvis överförda personal, vilken tjänstgjort i Boden och som efter fattandet av 1925 års beslut rörande försvarsväsendets organisation transporterats eller förflyttats dit från annat truppförband eller anstalt, synes det emellertid utskottet, som om åtskilliga skäl kunde anföras för att bidrag till flyttning borde av staten lämnas, varvid emellertid flyttningen icke bör få beräknas för längre väglängd än som blivit fallet, därest återflyttning skett till den förutvarande förlägningsorten. Bidraget synes icke böra innefatta ersättning för de särskilda kostnader, som kunna vara förenade med flyttningen, såsom gottgörelse för särskilda hyresutgifter m. m., utan endast avse de direkta flyttningskostnaderna. De närmare grunderna för detta bidrags utgående torde böra fastställas av Kungl. Maj:t.

I fråga om flyttningsbidrag till övrig i denna del av motionerna berörd personal anser sig utskottet icke kunna tillstyrka motionärernas förslag.

Utskottet hemställer alltså,

a) att riksdagen i anledning av herrar Bergqvists och Asp-lunds samt Nilssons i Antnäs förevarande motioner I: 18 och II: 36 må bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad ovan anförts, fastställa grunder för flyttningsbidrag till sådana till övergångsstat tvångsvis överförda officerare, underofficerare och vederlikar, som förflyttats till Boden efter tidpunkten för fattandet av 1925 års riksdags beslut rörande försvarsväsendets organisation; samt

b) att motionerna, i vad de icke kunna anses besvarade under a), icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 1 april 1927.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 53.

Reservationer:

av herr *O. Bergqvist*, vilken ansett, att utskottet bort hemställa,

a) att riksdagen i anledning av förevarande motioner I: 18 och II: 36 må bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad ovan anförts, fastställa grunder för flyttningsbidrag till sådana till övergångsstat tvångsvis överförda officerare, underofficerare och vederlikar, som förflyttats till Boden från annat truppförband eller anstalt, samt

b) att motionerna, i vad de icke kunna anses besvarade under a), icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

av herr *C. G. V. Hammarskjöld*, vilken ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»I förevarande motioner — — — Boden-personalen.

Beträffande den tvångsvis överförda personalen synes det utskottet, som om skäl kunde anföras för att bidrag till flyttning i vissa fall borde av staten lämnas åt personal, som tvångsvis överföres på övergångsstat. Bidraget synes icke böra innefatta ersättning för de särskilda kostnader, vilka kunna vara förenade med flyttningen, såsom gottgörelse för särskilda hyresutgifter

m. m., utan endast avse de direkta flyttningskostnaderna. De närmare grunderna för detta bidrags utgående torde böra fastställas av Kungl. Maj:t.

Utskottet hemställer alltså,

a) att riksdagen i anledning av förevarande motioner I: 18 och II: 36 må bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad ovan anförts, tilldela till övergångsstat tvångsvis överförda officerare, underofficerare och vederlikar tillhörande truppförband eller stab i Boden flyttningsbidrag i sådana fall, där särskilda skäl därför föreligga;

b) att motionerna, i vad de icke kunna anses besvarade under a), icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.»